

ושיכנעתי אותו. הסכמתי עם שמיר שאם הוא מתנגד לפעולה מסויימת שלנו יבוא אליי ויגיד לי זאת, אך שיקבל את מישמעת המוסד בכל מיקרה אחר. כך היה, ושמיר היה אחד הכוחות המעולים במוסד.

שמיר עצמו: הוא (איסר הקטן) הציע לי להצטרף לזרוע מסויימת של שרות הביטחון. לא אוכל להרחיב. אני רק זאת: היו לי עשר שנים גדולות מאוד, עם סכנות, עם הרפתקות קשות, עם חוויות מעיקות — אבל עם תחושה כבירה של סיפוק עילאי... כאותה שיחה אמר לי איסר: תשמע, זהו מוסד ממלכתי. פה ישנה מישמעת מלאה, לא כמו... הוא לא גמר את הרעיון. אני הכנתי בדיוק כמו מה התכוון.

היה מוסכם בינינו כי המישמעת תהיה מוחלטת, וכי אם אירש לעשות משהו בניגוד למצפוני — אבוא אליו ואספר לו מה מעיק..."

עד היום אין שמיר משמיע אף ברמז כמה עסק במוסד.

● בגין נעם

שמיר שוחרר מן המוסד לפני מילחמת ששת הימים, זמן רב אחרי הדחתו של איסר הקטן עצמו עליידי בן גוריון.

ללחי לא היה חלק בפרשת אלטלנה. שסיפקה לדויד בן גוריון את העילה לחיסול אצל. סופו של לחי הגיע עם רצח ברנדוט, שגם שמיר היה מעורב בו.

ישראל אלדד תיאר את שמיר באותם הימים כך: „מיכאל עוד מנסה לרמות את עצמו וממשיך לקיים פגישות אינדיבידואליות, כבימים ההם, בכלילות ההם. באחת מדירות המחתרת.“

שמיר עצמו: „בשבילי להסתדר מממשלת ישראל — זו היתה מכה קשה מאוד, כואבת מאוד. חיפשתי איך לצאת מהמצב הזה. לפי בקשתי סידרו לי פגישה עם נציגה מממשלה, שאול אביגור. את הפגישה הסריר נחמיה ברוש. גיסו של יאיר (שהיה אישיהגנה), והובטח לי כי לא יעצרו אותי בפגישה הזאת.

„שיכנעתי את אביגור שאין לנו כוונה לפעול במחד תרת נגד הממשלה שלנו, כי אם נחליט לפעול תהיה זאת פעילות פוליטית גלויה ופומבית... ובעבור זמן קצר הוחלט להעניק חנינה לאנשי לחי שישבו בבית הכלא, ואני יכולתי לצאת מן המחתרת.“

מן הכלא יצא ילידמור, שנרון למאסר על השתייכותו לאירגון טרוריסטי, עלפי חוק שנחקק עליידי הממשלה החדשה — אותו החוק שתוקן השנה כדי לאסור פגישות עם אנשי אש"ף. הפעילות הפוליטית הגלויה היתה הקמת מיפלגה של לחי —

אחרי לחצים הציע שריימיה הצרפתי להוציא את השניים משם באוניית מילחמה צרפתית. שמיר המתין קרוב לשנה, שבה למד את השפה הצרפתית, המלילה לו כיום מאוד, ולבסוף הובל באוניית מילחמה צרפתית לנמל טולון.

בזה הסתיימו ימיו כאיש מחתרת. היתה לו השפעה מכרעת על פעולות לחי, ומכאן על כל פעולות המחתרת העברית, כי לחי גרר אחריו את אצל, ואצל את ההגנה.

כלוחם מחתרת מיקצועי הנהיג את פעולותיו של אירגון שהיה אולי אירגון הטרור (כפי שנקרא בידי הבריטים) המוצלח ביותר של המאה ה-20, והוא עצמו היה אולי (לפי אותה הגדרה) גדול הטרוריסטים של התקופה.

שמיר לא טעה מעולם כהוא זה מהצדקה המוחלטת של כל פעולות המחתרת. כעבור שנים, כשהתוכה עליה עם ניקולס כטל, ההיסטוריון הבריטי, טען לצידוק מלא של טרור אישי. יש האומרים שהריגת מרטין היא טרוריום, אך שהתקפה על מחנה צבא היא מילחמת גרילה, וכי הפצצת אוכלוסיה אזרחית היא פעולת מילחמה מיקצועית. אולם אני חושב שמנקודת השקפה מוסרית, אין ביניהם הבדל.

את הרברים האלה יכול היה לכתוב היום אחד מראשי האירגונים הפלסטיניים. שמיר עצמו מודע לכך.

● מנחם בגין מחבק את שמיר: „אם נגלה לבגין את מהות הפעולה, לא יהסס להביע את התנגדותו. בשלל נימוקים ידועים מראש...“

שוב ניסה את ידו בעסקים, ובין השאר ניהל מפעל לייצור גומי. אך ליבו לא היה בכגון אלה. כדי למצוא סיפוק יום פעולה מסוג חדש: אירגון פעילות למען הציונים בברית המועצות. הוא היה הראשון שהעלה את הדישה לנהל מאבק זה בגלוי ובפה מלא.

יתכן כי פעולה זו משכה אליו את תשומת ליבו של יריבו משכבר הימים, מנחם בגין. שמיר הגיע למסקנה שהוא רוצה להיות פעיל בשטח הפוליטי, ושתנועת החרות היא הבימה הסבירה ביותר בשבילו. אומנם, הקו הימני של התנועה בענייני כלכלה וחברה לא מצא חן בעיניו, אחרי המגמה השמאלית של לחי. אך כשהציע לו מנחם בגין מקום בטוח לכנסת ב-1973 קיבל את ההצעה ברצון. הוא הוצב במקום ה-27 ברשימת הליכוד, שקם ערב בחירות אלה, כיוזמת אריאל שרון. בתנועה עצמה מילא שמיר תפקיד מישני — מנהל מחלקת העולים. אולם כישרונותיו הטיבעיים העלו אותו חיש מהר. כשרב בגין עם עור וייצמן, אז ראש הנהלת תנועת החרות, בא שמיר במקומו. (המשך בעמוד 27)

מיפלגת הלוחמים — שהתייצבה בכחירות לכנסת הראשונה וזכתה במנדט אחד. המודר היה אז 3951 קולות למנראט. ילידמור נבחר לכנסת. המיפלגה היתה שמאלית, ושמיר תמך בלידמור בלי הסתיי גות, כאשר החל ריב מר בינו לבין אלדד, שעבר לימין הקיצוני. בסיכסוכים אלה, שלא חסרו בהם מעשי אלימות והשמצות הר" דיות פרועות על העלמת כספים, נהרסה מיפלגת הלוחמים, והיא לא התייצבה עוד בכחירות כעבור שנתיים, כשהתפרקה הכנסת הראשונה.

שמיר ניסה למצוא את מקומו במדינה החדשה, מבחינה נפשית וחומרית, ולא הצליח. הוא ניהל חברה של כתיקולנוע וניסה, בלי הצלחה, להקים חברה לעבודות קבלניות בנגב. רק לעיתים רחוקות הופיע כציבור. בין השאר בראיון שהעניק להעולם הזה. **המיפנה בא ב-1956, כאשר הוזמן לפגישה אצל אישיהמיתורין של המדינה, הממונה הבלייכול על שירותי הביטחון, שעצם קיומם הוכחש אז בתוקף.** איסר הלפרין-הראל (איסר הקטן) כפי כל, מפני שהוא נמוך אף משמיר, וכדי להכדיל בינו ובין „איסר הגדול“ בארי, מקים השירותים החשאיים של ישראל) הציע לו הצעה. סיפר הראל השנה: „השכתי שכראי למשוך את שמיר לפעולה כמוסד, כדי שלא יחזור לעיסקי מחתרת. הלכתי לבן גוריון

בשיחה פרטית עם בטל, שפורסמה עליידי הבריטי עם עליית שמיר לשילטון, אמר לו שמיר: „אלמלא עסקי הפלסטינים בטרור, לא היה איש שם לב אליהם. רק הטרור היקנה להם מעמד בינלאומי.“

שמיר עצמו לא היה מפרסם דברים כאלה. כשנשאל השנה אם לא יעלה על הרעת שהוא יקבל בכוא העת את פניו של איסר ערפאת, כפי שהוא עצמו התקבל עליידי ראשי ממשלת בריטניה, הסתפק בחיוך. כמו בגין, אין שמיר מסוגל להשוות בין המחתרת העברית ובין המחתרת הפלסטינית, שחכריה הם בעיניו „חיות אדם“, „מיפלצות“ וכיוצא באלה.

● „הוא מרמה את עצמו“

ב-20 במאי 1948 הגיע יצחק שמיר כטיסה מצ'כוסלובקיה למדינת ישראל, אך תלאתו טרם תמו. „נאלצתי לחזור ולהסתתר“, התלונן לאחר-מכן. אחרי רצח הרוזן השוודי פולקה ברנדוט, המתווך מטעם האו"ם, בידי שרידי לחי, החל מצור אחרי אנשי האירגון. האווירה ברחוב היתה שוב נגרם. למרות שמרבית לוחמי לחי התגייסו לצה"ל ושירתו בחטיבתו של האלוף יצחק שדה. ככל אנשי הפלמ"ח, הרגיש שדה קירבה רכה יותר גדולה ללחי מאשר לאצל.